

Močový měchýř je orgán, který shromažďuje moč produkovanou ledvinami. Jde o dutý pružný vak tvořený svalovou tkání umožňující vyprázdnění moče. Moč z ledvin je močovody odváděna do močového měchýře a poté odchází z těla ven močovou trubicí.

Močí jsou z organismu odstraňovány odpadní látky. Zdravá moč je sterilní tj. bez bakterií.

DŮLEŽITÉ VĚDĚT

- **Chodte na preventivní prohlídky.** Nahlaste případné změny barvy moči a průběhu močení.
- **Většina včas zjištěných nádorů je léčitelná.**
- Nejedná se o onemocnění dědičné.
- **Kuřáci** mají **vyšší riziko** výskytu agresivnějších forem nádorů i těžšího průběhu onemocnění.
- Pro určení optimální léčby je nutná podrobná **diagnostika** typu a rozsahu karcinomu.
- Vaši léčbu by měli navrhovat **lékaři-specialisté**.
- Jestliže máte pochybnosti o navržené terapii, požádejte o tzv. **druhý názor** u jiného specialisty.
- **Stav mysli a psychiky** pacienta hraje zásadní roli během léčby i rekonvalescence. Žádejte o pomoc lékaře, přátele, rodinu, patientské organizace.
- **Dbejte na kvalitu svého života**, nežádoucí účinky léčby předem konzultujte s lékařem. Je důležité pochopit, jak minimalizovat jejich dopad.
- **Upravte stravu a svůj způsob života.** Správná životospráva může zpomalit progresi rakoviny (zelenina, rostlinné bílkoviny a tuky, pohyb a cvičení). **Omezte alkohol, nekuřte!**
- Dodržujte lékařem doporučený **pitný režim!**
- Pokud bude po operaci nutný **vývod (stomie)**, není třeba zoufat. I poté je možné mít dobrou kvalitu života. Dobrovolníci ze spolku **České ILCO** či regionální spolky stomiků vám poradí, uklidní a předají cenné rady. **www.ilco.cz**

Autoři:

patientské organizace

STK pro chlapy, z. s.

České ILCO, z. s.

Odbornými garanty Cesty pacienta jsou:

prof. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D., FN Motol

doc. MUDr. Alexandr Poprach, Ph.D., MOÚ

Doporučené zdroje informací:

www.linkos.cz

www.hlaspacientu.cz

www.nzip.cz

www.stkprochlapy.cz

Vysvětlivky pojmů na www.hlaspacientu.cz

PREVENCE

● PRIMÁRNÍ PREVENCE

- označuje obecně zdravý způsob života, čímž se omezují i rizikové faktory výskytu rakoviny. Velmi důležité je nekouřit!

● SEKUNDÁRNÍ PREVENCE

- zahrnuje především včasnou diagnostiku, která vede k zabránění progresi nebo k vyléčení časného stádia nemoci. Stále platí – nekouřit!

PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY

Navštivte praktického lékaře, jestliže pozorujete změny při močení, změnu barvy moči či bolest v oblasti podbřišku. Při podezření na vážnější zdravotní problém vás praktický lékař odešle k vyšetření do urologické ambulance, nebo tam zajděte přímo.

www.hlaspacientu.cz

www.linkos.cz

**Hlas
onkologických
pacientů**

Cesta pacienta s rakovinou močového měchýře

Cesta pacienta je jednoduchý návod pro pacienta od zjištění diagnózy po léčbu, včetně doporučení pro prevenci.

PŘÍZNAKY

Na počátku onemocnění mohou být obtíže minimální. Příznaky nádorového bujení obvykle jsou:

- Výskyt krve či jejích sraženin v moči (hematurie), a sice viditelný, anebo jen laboratorně zjistitelný.
- Bolest nebo pálení při močení.
- Časté močení, ale o malém objemu moči.
- Naléhavé nutkání bez močení, poté únik moči.
- Bolesti v podbříšku či v bedrech (spíše výjimečně).

Tyto příznaky však mohou indikovat i jiný problém (např. zánět močových cest). Nechte se včas vyšetřit!

DIAGNOSTIKA

DIAGNÓZA SE URČÍ KLINICKÝM UROLOGICKÝM VYŠETŘENÍM:

- **Cystoskopie** – klasická či fluorescenční (zavedení přístroje-cystoskopu s kamerou a zdrojem světla přes močovou trubici do močového měchýře)
- **Sonografie**
- **Výpočetní tomografie (CT)**
- **Magnetická rezonance (MR)**
- **Pozitronová emisní tomografie (PET/CT)**

Je-li nádor potvrzený, následují vyšetření k určení rozsahu zasažení - nakolik je poškozena stěna měchýře a případně i okolní orgány. Po ukončení tohoto procesu („staging“) a zhodnocení dalších faktorů (celkový stav, přidružené nemoci, funkce důležitých orgánů pacienta – zejména ledvin), lze navrhnout optimální léčbu.

VÝBĚR LÉČBY

Rozhodovací proces bude zahrnovat zvažení:

- varianty léčby v závislosti na výsledcích vyšetření,
- vašeho zdravotního stavu i osobních preferencí,
- míry rizik/přínosů zvolené léčby na kvalitu vašeho života i rozsahu možných nežádoucích účinků.

VARIANTY LÉČBY RAKOVINY MOČOVÉHO MĚCHÝŘE

Na volbě a plánu konkrétní léčby se často podílí tým specialistů.

CHIRURGICKÁ LÉČBA

CHEMOTERAPIE

IMUNOTERAPIE

RADIOTERAPIE

CÍLENÁ LÉČBA

nebo kombinace uvedených léčebných variant

LÉČBA POVRCHOVÉHO NÁDORU SE ZACHOVÁNÍM MOČOVÉHO MĚCHÝŘE

- **Odstranění povrchového nádoru** přes močovou trubici při cystoskopii (TUR-transuretrální resekce). Vzorek zasažené tkáně je histologicky vyšetřen a výsledek slouží k určení typu nádoru a dalšímu postupu léčby.
- **Výplach močového měchýře (instilační chemoterapie)** roztokem účinného léčiva.
- **Výplach močového měchýře (instilační imunoterapie)** nálevem s oslabeným kmenem bakterie BCG vyvolávající v měchýři obrannou imunitní reakci proti nádorovým buňkám.

Výplachy měchýře léčebnými roztoky se provádějí ambulantně, obvykle opakovaně a podle stanoveného postupu (po dobu asi 2 hodin, poté pacient obsah měchýře vymočí). Je důležité dodržovat doporučený pitný režim!

LÉČBA POKROČILÝCH NÁDORŮ MOČOVÉHO MĚCHÝŘE

Jde o skupinu nádorů tzv. invazivních, které vyžadují radikálnější formu léčby závisící na stupni nádorového poškození a na posouzení rizika pro pacienta navrženou týmem specialistů (multidisciplinární tým-MDT).

- **Úplné odstranění močového měchýře (cystektomie)** je operace s nejvyšší šancí na vyléčení (prováděná klasicky, laparoskopicky či roboticky). Po odstranění měchýře je potřeba vytvořit nový vývod pro odtok moči z těla, k čemuž se nejčastěji používá část tenkého nebo tlustého střeva. Vývod (stomie) je v podbříšku a moč odtéká do speciálního sáčku. Pokud močová trubice nebyla odstraněna, je možné všít nový měchýř na místo původního. Je to váček tvořený z části střeva, k němuž jsou přišité močovody a močová trubice. Tato náhrada se nejvíce podobá stavu před operací. Je však třeba tréninku ovládnutí močení a je tu také riziko úniku moči.
- **Předoperační chemoterapie** (neo-adjuvantní) se uplatní před operací s cílem zvýšení její úspěšnosti.
- **Chemoterapie systémová** se uplatní, pokud se nádor rozšířil do jiných orgánů či lymfatických uzlin. Závisí to na celkovém stavu pacienta i jeho volbě. Jde o nitrožilní aplikaci látek schopných zahubit nádorové buňky.
- **Imunoterapie** je léčba, při níž jsou nitrožilně podávány specifické protilátky cílené na určité receptory nádorových buněk, které jsou následně ničeny vyvolanou aktivací imunitního systému pacienta.
- **Cílená léčba** se začíná uplatňovat u nádorů nesoucích mutace, na něž je možné cíleně podat určitý lék.

MOŽNÉ NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY A NÁSLEDKY LÉČBY

Pacient by měl být předem dostatečně poučen o vedlejších účincích své léčby. Každá léčba má vedlejší účinky, mnohé jsou dočasné a zvládnutelné. Součástí léčby je i tlumení bolesti, podpora psychického stavu pacienta, rehabilitace i léčba vedlejších účinků. Spolupráce pacienta a jeho blízkých se zdravotníky je zásadní pro zdárný průběh léčby i péče následně. Nebojte se zadávat dotazy a žádat o pomoc a podporu, kdykoli ji potřebujete – rodinu, přátele, zdravotníky, pacientské organizace.